

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний авіаційний університет
Факультет наземних споруд і аеродромів
Кафедра комп'ютерних технологій дизайну і графіки

УЗГОДЖЕНО
Декан ФНСА

«12» 06

Віктор КАРПОВ
2023р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи
Анатолій ПОЛУХІН

«13» 06 2023р.

Система менеджменту якості
РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Дизайн середовища»

Освітньо-професійна програма: «Дизайн»

Галузь знань: 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність: 022 «Дизайн»

Форма навчання	Сем.	Усього (год. / кредитів ECTS)	ЛКЦ	ПРЗ	ЛЗ	СРС	ДЗ / РГР / К	КР / КП	Форма сем. контролю
Денна:	1	105 / 3,5	17	17		71	РГЗ, ДЗ	-	Екзамен
Заочна	1	105 / 3,5	6	6		93	К.р. – 1		Екзамен

Індекс: НМ-5-022/22-2.1.3

Індекс: НМ-5-022 з/22-2.1.3

Робочу програму навчальної дисципліни «Дизайн середовища» розроблено на основі освітньо-професійної програми «Дизайн», навчальних та робочих навчальних планів № РМ-5-022/22 та № РМ-5-022 з /22, НМ-5-022/22, НМ-5-022 з/22 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 022 «Дизайн» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробила:

к.т.н., доцент; доцентка кафедри
комп'ютерних технологій дизайну і графіки

Тетяна ЖИДКОВА

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри освітньо-професійної програми «Дизайн», спеціальності 022 «Дизайн» – кафедри комп'ютерних технологій дизайну і графіки, протокол № 5 від 02 травня 2023 р.

Гарант освітньо-професійної програми Вікторія ВАСИЛЕНКО

Завідувачка кафедри Вікторія ВАСИЛЕНКО

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету наземних споруд і аеродромів, протокол № 5 від 10 травня 2023 р.

Голова НМРР

Геннадій ТАЛАВІРА

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни	4
1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна	4
1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна	5
1.4. Міждисциплінарні зв'язки	6
2. Програма навчальної дисципліни	6
2.1. Зміст навчальної дисципліни.....	6
2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до модуля.....	6
2.3. Тематичний план.....	7
2.4. Завдання на контрольну (домашню) роботу (ЗФН) Розрахунково графічна робота, домашнє завдання	9
2.5. Перелік питань для підготовки до екзамену ю.....	9
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	9
3.1. Методи навчання	9
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	9
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті	11
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	11

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Дизайн середовища» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення і оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної та заочної форм навчання», затверджених наказом ректора від 29.04.2021 № 249/од, та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни.

Місце навчальної дисципліни в системі професійних знань визначається знанням та вмінням передавати образи об'єктів дизайну в міському середовищі.

Дана навчальна дисципліна є теоретичною основою та складовою комплексу підготовки фахівця дизайнера. Вона базується на отриманих раніше знаннях з багатьох дисциплін і є синтезуючою дисципліною.

Дисципліна ознайомлює студентів з основні напрямками сучасного дизайну середовища, трендами, тенденціями, течіями дизайну ХХІ ст, формує вміння розробки проектної документації щодо дизайну міського середовища на основі отриманих знань із дисципліни.

Актуальність дисципліни визначена необхідністю використання наукової та технічної інформації задля створення нових можливостей у дизайні середовища.

Метою викладання дисципліни є набуття студентами системи знань з принципів, концепцій, методів та технологій дизайну міського середовища для формування національно-свідомого фахівця, що відповідає вимогам міжнародних стандартів.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- ознайомлення з сучасними соціальними, функціональними й ергономічними принципами, нормами та критеріями доступності міського середовища;
- прищеплення уміння застосовувати знання та навички під час розробки дизайну міського середовища.
- формування навичок проведення аналізу початкової проектної ситуації;
- розвиток вміння вирішувати задачі у процесі оформлення дизайну середовища;
- підготовка студентів до дизайн-проекування, як творчого процесу створення гармонійних дизайнерських об'єктів, що поєднують в собі ергономічну логіку із ідейною художньою виразністю.

1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі **програмні результати навчання**:

ПРН1. Генерувати ідеї для вироблення креативних дизайн-пропозицій, вибудовувати якісну та розгалужену систему комунікацій.

ПРН6. Розробляти, формувати та контролювати основні етапи виконання проекту.

ПРН9. Здійснювати передпроектний аналіз з урахуванням усіх вагомих чинників, що впливають на об'єкт проектування.

ПРН10. Формулювати авторську концепцію проекту.

ПРН18. Застосовувати інноваційні методи і технології роботи з матеріалом.

ПРН19. Представляти концептуальне рішення об'єктів дизайну засобами новітніх технологій, застосовувати прийоми графічної подачі при розв'язанні проектних завдань.

ПРН21. Управляти процесом вироблення продукту дизайну (товарів і послуг) на різних етапах брендингу та ребрендингу.

1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути наступні **компетентності**:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати комплексні завдання і проблеми у галузі дизайну, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

– **Загальні компетентності (ЗК):**

– **ЗК6.** Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

– **ЗК8.** Здатність до критичного аналізу інформації.

– **ЗК9.** Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Фахові компетентності (ФК):

– **ФК1.** Здатність здійснювати концептуальне проектування об'єктів дизайну з урахуванням функціональних, технічних, технологічних, екологічних та естетичних вимог.

– **ФК9.** Здатність створювати затребуваний на ринку та суспільно відповідальний продукт дизайну.

– **ФК10.** Вміння переконливо демонструвати споживачу привабливу культурну цінність та економічну вартість створеного продукту, вартість створеного креативного продукту.

– **ФК13.** Здатність розробляти та представляти візуальні презентації, портфоліо власних творів;

– **ФК14.** Здатність застосовувати підприємницькі навички для впровадження дизайн-діяльності.

1.4. Міждисциплінарні зв'язки.

Данна дисципліна «Дизайн середовища» базується на знаннях отриманих під час вивчення дисциплін: «Типологія та методика дизайну», «Комп'ютерне моделювання», «Предметний дизайн», «Теорія і концепція дизайну», «Основи естетики архітектури та дизайну».

Дисципліна «Дизайн середовища» є базовою для дисциплін «Інновації в дизайні» «Дизайн в умовах реставрації та реконструкції» та для виконання Кваліфікаційної роботи освітнього ступеня «Магістр».

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Зміст навчальної дисципліни

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з 1 навчального модуля:

Модуль №1 «Дизайн середовища» є логічною завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання

2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до модуля

Модуль № 1. «ДИЗАЙН СЕРЕДОВИЩА»

Інтегровані вимоги модуля № 1:

Студент повинен:

Знати:

- сучасні критерії доступності міського середовища;
- принципи, засоби та типологія об'єктів урбодизайну;
- засоби дизайну громадських територій;
- сучасні вимоги щодо створення проектів дизайну середовища.

Вміти:

- застосовувати сучасні нормалі проектування;
- самостійно розробляти дизайнерські пропозиції;
- враховувати сучасні вимоги суспільства в дизайні міського середовища;
- аналізувати кращі зразки вітчизняного та зарубіжного досвіду; самостійно працювати з аналогами, каталогами тощо.

Тема 1. Міський простір як об'єкт урбодизайну Предметно-просторове середовище міст. Типи та класифікація міських просторів. Розміщення у структурі міста.

Тема 2. Сучасний стан міського середовища.

Нормативна й законодавча документація. Структура містобудівної документації. Проблеми міського середовища. Історико-культурна спадщина міст. Поняття про код міста. Обмеження щодо урбодизайну в історичній частині міста. Правила розміщення рекламної продукції в історичній частині міста.

Тема 3. Доступність міського середовища. Нормативні вимоги. Методи обстеження міських територій. Критерії визначення доступності. Доступність і безпека громадського простору. ландшафтно-рекреаційних територій.

Тема 4. Просторовий дизайн громадських територій.

Принципи та типологія об'єктів урбодизайну. Статичні та рухомі елементи. Види вуличного мистецтва. Сучасний стінопис. Вуличні інсталяції.

Тема 5. Принцип гуманізації міського середовища.

Сучасні проблеми. Показники комфортності. Соціальні дистанції. Обов'язкові й необов'язкові види діяльності. Дизайн міського простору як засіб активізація громадського життя.

Тема 6. Особливості дизайну лінійних просторів.

Міські вулиці як громадський простір. Користувачі й пріоритети. Вулиці для дітей. Концепція Woonerf. Перетворення житлових вулиць на спільний простір.

Тема 7. Основи формування ландшафтного середовища міста

Елементи й компоненти ландшафту. Засоби та прийоми ландшафтного дизайну. Види зелених насаджень. Композиційні елементи зелених насаджень в дизайні міського середовища. Основні принципи квіткового оформлення громадського простору.

2.3. Тематичний план.

№ п/п	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)							
		Денна форма				Заочна форма			
		Усього	Лекції	Лаб/практ. заняття	СРС	Усього	Лекції	Лаб/практ. заняття	СРС
Модуль №1 «ДИЗАЙН СЕРЕДОВИЩА»									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Міський простір як об'єкт урбодизайну Предметно-просторове середовище міст. Типи та класифікація міських просторів Розміщення у структурі міста.	10	2	2	6	10	2	-	8
2	Сучасний стан міського середовища.								
2.1	Нормативна й законодавча документація. Структура містобудівної документації. Проблеми міського середовища. Історико-культурна спадщина міст.	12	2	2	8	10	2		8

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2.2	Поняття про код міста. Обмеження щодо урбодизайну в історичній частині міста. Правила розміщення рекламної продукції в історичній частині міста.	12	2	2	8	10			10
3.	Доступність міського середовища. Нормативні вимоги. Критерії визначення доступності. Доступність і безпека громадського простору, ландшафтно-рекреаційних територій.	10	2	2	6	10	-	2	8
4	Просторовий дизайн громадських територій Принципи та типологія об'єктів урбодизайну. Статичні та рухомі елементи. Види вуличного мистецтва. Сучасний стінопис. Вуличні інсталяції.	10	2	2	6	10	2		8
5	Принцип гуманізації міського середовища. Сучасні проблеми. Показники комфортності. Соціальні дистанції. Дизайн міського простору як засіб активізація громадського життя	10	2	2	6	10	-		10
6.	Особливості дизайну лінійних просторів. Міські вулиці як громадський простір. Користувачі й пріоритети. Вулиці для дітей. Концепція Woonerf. Перетворення житлових вулиць на спільний простір.	12	2	2	8	10		2	8
7	Основи формування ландшафтного середовища міста								
7.1	Елементи й компоненти ландшафту. Засоби та прийоми ландшафтного дизайну. Види зелених насаджень. Композиційні елементи зелених насаджень в дизайні міського середовища.	10	2	2	6	9	-	1	8
7.2	Основні принципи квіткового оформлення громадського простору	4	-	1	3	7	-	-	7
8	Контрольна (домашня) роботи.	-	-	-	-	8	-	-	8
9	Розрахунково-графічна робота	10			10				
10	Домашнє завдання	8			8	-	-	-	-
11	Підсумковий семестровий контроль					4		1	10
12	Модульна контрольна робота	3	1	-	2				
Усього за модулем №1		105	17	17	71	105	6	6	93

2.4. Завдання на контрольну (домашню) роботу (ЗФН).

Розрахунково графічна робота «Дизайн ділянки громадського простору»

Мета: навчитись розробляти елементи дизайну міського.

Ціль: надбання навичок з дизайну міського середовища міст.

Домашнє завдання: «Дизайн громадського простору»

Мета: навчитись розробляти елементи дизайну міського.

Ціль: надбання навичок з дизайну міського середовища міст.

Для студентів ЗФН - завдання для виконання розробляються авторами робочої програми. Навчальні матеріали затверджуються протоколом засідання випускової кафедри, доводяться до відома студента індивідуально і виконуються відповідно до методичних рекомендацій.

Студенти заочної форми навчання контрольну (домашню) роботу з дисципліни виконують, відповідно до затверджених в установленому порядку методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань та вмінь студента з навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання, і є складовою навчального модулю.

2.5. Перелік питань для підготовки до екзамену

Перелік питань та зміст завдань для підготовки до екзамену, розробляються провідним викладачем кафедри відповідно до робочої програми та доноситься до відома студентів.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- пояснювально-ілюстративний метод;
- метод проблемного викладу;
- проєктний метод;
- дослідницький метод.

Дані методи реалізуються у наступних видах навчання: лабораторні заняття та самостійна робота.

Реалізація цих методів здійснюється при проведенні лабораторних занять, демонстрацій, роботі з навчальною літературою, аналітичній роботі з аналогами, самостійному вирішенні проєктних завдань.

3.2. Рекомендована література

Базова література

3.2.1. Design Manual for Urban Roads and Streets. Department of Housing, Local Government and Heritage. Published 2019. 165 p.

3.2.2. Schenk, Leonhard. Designing Cities: Basics, Principles, Projects. Walter de Gruyter GmbH, ISBN9783035626124. 2023. 360 p.

3.2.3. Designing Streets for Kids. National Association of City Transportation Officials, Global Designing Cities Initiative . Island Press ISBN: 978-1-64283-071-2 Copyright 2020. 216 p.

3.2.4. Global Street Design Guide (2nd Edition) by Global Designing Cities Initiative, National Association of City Transportation Officials Hardcover, Island Press ISBN -13: 978-1-61091-701 -8, ISBN: 1-61091-701-4 - 2016. 442 p.

3.2.5. Transit Street Design Guide National Association of City Transportation Officials Island Press, ISBN-13: 978-1-61091-747-6, ISBN: 1-61091-747-2. 2016 p. - 260 p.

3.2.6 Alvarez, Laura B.. A Beginner's Guide to Urban Design and Development: The ABC of Quality, Sustainable Design. ISBN:9781032154152, Велика Британія, Routledge, 2023 274 p.

3.2.7. Заварзін О.О. Дизайн архітектурного середовища : енциклопедичний довідник. Київ : НАКККиМ, 2020. 356 с.

3.2.8. Малік Т. В. Основи дизайну архітектурного середовища : Підручник / В. О. Тімохін, Н. М .Шебек, Т. В. Малік та ін. – Київ: КНУБА, 2010. – 400 с.

3.2.9. Основи ландшафтної архітектури та дизайну : підручник / Н. Я. Крижановська, М. А. Вотінов, О. В. Смірнова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. – 348 с.3.2.6.

3.2.10. Олійник О.П. Основи дизайну інтер'єру. Навчальний посібник. (З Грифом МОН України. Лист № 1/11.2-351 від 19.01.11 р.) / Олійник О.П., Гнатюк Л.Р., Чернявський В.Г. - К.: НАУ, 2011. – 228 с.:іл. ISBN – 978-966-598-711-6

3.2.11. Пасічник О.С. Основи ландшафтного дизайну [Текст]: навчальний посібник для студентів спеціальності «Дизайн» денної та заочної форм навчання /О.С. Пасічник. – Луцьк: ЛНТУ, 2012. – 257с

3.2.12. Сьомка С. В. С96 Основи дизайну архітектурного середовища : підручник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. 480 с.

Допоміжна література

3.2.13. ДБН В.2.2-40-2018. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення. – Чинний від 2019–04–01. – Київ.: Мінрегіон. 2018. – 70 с. URL:

3.2.14. ДБН Б.2.2-5:2011 «Благоустрій територій».– Чинний від 2012–09–01. – Київ. Мінрегіон. 2018, 64 с.

3.2.15. Zhidkova Tetyana, Urban-aspects aspects of organization of energy efficient underground space for protection // Zhidkova Tetyana, Selikhova Yana, Kazachenko Vladislav// Theory and practice of design – С. 140-148

3.2.16. Жидкова Т.В. Моніторинг розвитку міського середовища з використанням принципів міського дизайну. / Чепурна С.М., Жидкова Т.В., Чепурна М.С. - Зб. наукових праць «Сучасні технології та методи розрахунків у будівництві» – Луцьк, 2019. – Вип. 12. - С. 221-228

3.2.17. Осиченко Г. О. Історичні передумови формування і розвитку пішохідно-прогулянкових просторів міста / Г. Осиченко // Містобудування та територіальне планування : наук.-техн. зб. – Вип. 58. – Київ : КНУБА, 2015. – С. 372–379.

3.2.18. Моргун О.Л. КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ з дисципліни «Ландшафтний дизайн» для здобувачів ступеня – доктор філософії спеціальності 191 – Архітектура та містобудування. ОДАБА, -2021 30 с.

3.3. Інформаційні ресурси в інтернеті

3.3.1. Зміст НМК з дисципліни «Дизайн середовища»:

3.3.2_Робоча програма навчальної дисципліни «Дизайн середовища»

3.3.3. Дизайн середовища: практикум з дисципліни «Дизайн середовища» / уклад. : Т.В. Жидкова – К. : НАУ, 2023. – 24 с.

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

4.1. Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл. 4.1.

Таблиця 4.1.

	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма
Вид навчальної роботи	Модуль № 1	
Виконання завдань на практичних заняттях	56×2 = 10	56×6 = 30
Розрахунково-графічна робота	25	15
Виконання Домашнього завдання № 1	55	–
Виконання контрольної (домашньої) роботи.	–	15
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи № 1 студент має набрати не менше</i>	<i>30 балів</i>	–
Виконання модульної контрольної роботи №1	20	–
Усього за модулем №1	80	60
Семестровий екзамен	20	40
Усього за 1 семестр	100	

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку. (Додаток 1)

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Сума поточної модульної та контрольної рейтингових оцінок становить підсумкову семестрову рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінку за національною шкалою та шкалою ECTS. (Додаток 2)

4.5. **Екзаменаційна рейтингова** оцінка складається з балів за результатами виконання екзаменаційних завдань, затверджених кафедрою в установленому порядку.

Сума підсумкової семестрової модульної та **екзаменаційної** рейтингових оцінок, у балах становить підсумкову семестрову рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS.

4.6. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та індивідуального навчального плану студента, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е** тощо.

4.7. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатка до диплома.

Система менеджменту якості.
РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Дизайн середовища»

Шифр
документа

СМЯ НАУ
РП 10.01.03-01-2023

Стор. 13 з 15

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки
1	03.02	13.06.23	Редзевичко К.А.		

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				